

СТАНОВИЩЕ

за дисертацията на Цветелина Ненкова Йорданова
на тема „Медиите и прозрачността в международната политика
(Модел за емпирично изследване)” за присъждане на образователната и научна степен
„доктор” по професионално направление
3.5. Обществени комуникации и информационни науки
(Журналистика-Международна журналистика)

Дисертацията на Цветелина Йорданова е посветена на актуална, дори може да се каже на модерна тема – темата за прозрачността, прозрачността в международната политика и как тя намира място, как е показана в медиите.

Авторефератът напълно съответства на дисертационния труд. Основните приноси са формулирани адекватно.

Дисертацията е разработена в увод, три глави, заключение и библиография, обемът е 228 страници, като има и десет приложения, които имат съществено значение за работата. Библиографията е обширна и актуална.

В увода се изяснява необходимостта от стесняване на обекта на изследването до международната политика, след което се определя неговият предмет: реализираните с посредничеството на медиите ефекти на прозрачността върху международната политика, като ясно са посочени въпросите, които не влизат в предмета.

Още тук бих искала да отбележа, че трите глави имат равностойна тежест в дисертацията. Това се дължи както на избраната темата, така и на подхода на автора.

Целта на изследването – да се отговори на въпроса дали трябва медиите и обществеността да получават повече информация спрямо сегашната ситуация от държавните и междудържавните организации по въпросите на международната политика, определя трите конкретни задачи пред труда.

Първата задача – изясняването на ролята на медиите в международната политика и на значението на достъпа до информация за нея – се изпълнява в първа глава. На фона на силно дискусийна среда, в която се развиват дебати между полярни възгледи за значението и функциите на съвременните медии, Цветелина Йорданова предлага свое стройно виждане. То е формулирано в представения модел на взаимодействие медии – международна политика, в който има три измерения: функционално, статично и динамично, като предпочитанието на автора е към последното измерение. Моделът е

успешен опит за изясняване на мястото на медиите в международната политика, като в следващи работи може да се развие и въпросът за ролята им в същото поле. Първа глава включва и същественият елемент за достъпа до информация в сферата на външната и на международната политика.

Във втората глава се изпълнява задачата по представянето на теоретичните и практическите аспекти на дебата за прозрачността в международната политика. Тук е изяснено съдържанието на понятието прозрачност в международната политика в обществен план, тоест в обхвата, удовлетворяващ целите на изследването. Плътноста на анализа се осигурява от разгръщането на аргументите за ограничаване и на аргументите за увеличаване на прозрачността в международната политика, както и от контекстуално важното хронологично проследяване на практиката на прозрачност след Първата световна война.

Като научен ръководител не мога да не съм удовлетворена, че Цветелина Йорданова възприе подсказаната идея да разработи модел за емпирично изследване на прозрачността в международната политика и още повече, че положи успешно основите такъв модел. Моделът е приложим както към държавите, така и към международните правителствени организации. Макар моделът, приложен към държавите, да дава само грубата картина на прозрачността им – измерва склонността им да предоставят информация за външната си политика и международните отношения, изводите от прилагането му обогатяват както дебатите за „демократичния мир”, така и аргументирането на стремежа на държавите да съществуват в предсказуема международна среда.

Прилагането на модела към междуправителствените организации и направените изводи допълват съществуващите изследвания за ролята и значението на тези организации като среда и инструмент за осъществяването на външната политика на държавите.

Заключението на дисертационната разработка синтезира както проблемите пред изследването, така и обхвата на постигнатите резултати в следното твърдение: „... прозрачността наистина не може да бъде отговорът на всички въпроси, нито пък може да бъде цялостният отговор дори на един единствен въпрос. Прозрачността обаче е такъв фактор, без който изобщо не е възможно да има отговор” (с.209).

Направените в хода на изследването изводи, са синтезирани в заключението на дисертацията, и са станали база както за общи изводи, така и за препоръки,

включително за България. Бих искала специално внимание да обърна на точки 8, 9, 10 и 11 от изводите и препоръките, които са изключително важни за развитието на медиите и би трябвало да се потърси начин да им бъде обърнато внимание и да бъдат взети предвид от българските медии. Прогностичен елемент се съдържа в 12-а точка, в която се посочва, че „управлението на информацията ще има все повече шансове да се утвърди като отделно научно направление, доколкото има отличаващи се характеристики в сравнение с журналистиката и връзките с обществеността” (с.217).

Редица примери показват, че ефективна промяна – каквато Цветелина Йорданова препоръчва за законовата и институционалната среда в България – може да настъпи, когато предложените препоръки излязат от сравнително затворената академична сфера или от разпокъсаното и често инцидентно журналистическо писане и се появят в книга. Това е и моето пожелание към автора – час по-скоро да превърне дисертационния си труд в книга.

Като научен ръководител бих искала да обърна внимание на още нещо. Дисертационният труд се развиваше хармонично през трите години, като мина през няколко жалона, маркирали възлови етапи и елементи от него. Имам предвид статиите, които Цветелина Йорданова написа по различни подтеми от дисертацията, участието ѝ в научни проекти, които обогатяваха и разширяваха както знанията, така и възгледите и разбиранията ѝ, участието ѝ в третата глобална годишна конференция по въпросите на прозрачността, където тя имаше възможност да свери часовника си по световното равнище и да се ориентира за своето място в разработването на тази перспективна тема.

Въз основа на трайните си впечатления от научното израстване на Цветелина Йорданова и на качествата на дисертационния ѝ труд се изказвам категорично в полза на това да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор”.

11 август 2014 г.

Член на научното жури:

(доц. д-р Мария Нейкова)